

10. Frolova, L. V. (2004), *Lohystychne upravlinnia pidpriemstvom: teoretyko-metodolohichni aspekty* [Logistics company management: theoretical and methodological aspects], Donetsk [in Ukrainian].
11. Chen Kim, U. and Moborn, R. (2005), *Strategija golubogo okeana*. Per. s angl. [Strategy of blue ocean. Translation from English], HIPPO [in Russian].
12. Bowersox, D. J. and Closs, D. J. (1991), *Logistical Management.*, 3rd ed, Mc millan Pudlishing, New York [in USA].
13. Pande, P. S., Neuman, R. P., Gavanagh, R. R. and Roland, R. (2000) «The Six Sigma Way: How GE, Motorola, and Other Top Companies Are Honing Their Performance», McGraw-Hill.
14. Khadzhinova, O. V. (2006) «Logistic strategy of management the expenses of large much type industrial enterprise: abstract of thesis of dissertation of candidate of economic sciences: special». 08.06.01 «Economy, organization and management enterprises», Doneck [in Ukrainian].
15. Kobzeva, K. V. «Metodologichni approaches in the management of industrial enterprise logistic expenses», Retrieved from: http://manved.at.ua/publ/metodologichni_pidkhodi_v_upravlinni_logistichnimi_zatratami_promislovogo_pidpriemstva/2-1-0-22. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 19.08.2018 р.

УДК 330.341.1

Грудзевич Ігор,
кандидат економічних наук, доцент,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра фінансів та кредиту,
м. Луцьк; e-mail: grudzevych_teo@ukr.net

Грудзевич Юлія,
кандидат економічних наук,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра фінансів та кредиту,
м. Луцьк; e-mail: grudzevychukr@gmail.com
<https://doi.org/10.29038/2411-4014-2018-04-63-70>

ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПОШУКУ ЕФЕКТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ

У статті здійснено систематизацію джерел фінансування інноваційної діяльності та розроблено рекомендації щодо ефективного використання власних і залучених фінансових ресурсів з урахуванням рівня потенціалу підприємства до впровадження інновацій. Розроблено методiku аналізу потенціалу підприємства до виконання інноваційної діяльності в межах часткових потенціалів (виробничого, інноваційного, фінансово-інвестиційного, інтелектуально-кадрового). Розроблено алгоритм реалізації методики оцінювання та підібрано показники в межах кожного потенціалу. Обґрунтовано доцільність використання вказаної системи оцінювання. Визначено питому вагу часткових потенціалів у зведеній оцінці потенціалу підприємства до впровадження інновацій.

Ключові слова: фінансування інноваційної діяльності, джерела фінансування інноваційної діяльності, потенціал підприємства до впровадження інновацій, інвестиції.

Грудзевич Ігорь,
кандидат экономических наук, доцент,
Восточноевропейский национальный университет имени Леси Украинки,
кафедра финансов и кредита,
г. Луцк; e-mail: grudzevych_teo@ukr.net

Грудзевич Юлия,
кандидат экономических наук,
Восточноевропейский национальный университет имени Леси Украинки,
кафедра финансов и кредита,
г. Луцк; e-mail: grudzevychukr@gmail.com

ОЦЕНКА ПОТЕНЦИАЛА ПРЕДПРИЯТИЯ К ВНЕДРЕНИЮ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В КОНТЕКСТЕ ПОИСКА ЭФФЕКТИВНЫХ ИСТОЧНИКОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ

В статье осуществляется систематизация источников финансирования инновационной деятельности и раскрываются рекомендации по эффективному использованию собственных и привлеченных финансовых ресурсов с учетом уровня потенциала предприятия к внедрению инноваций. Разработана методика анализа потенциала предприятия к осуществлению инновационной деятельности в рамках частных потенциалов (производственного, инновационного, финансово-инвестиционного, интеллектуально-кадрового). Разработан алгоритм реализации методики оценки и подобраны показатели в пределах каждого потенциала. Обоснована целесообразность использования указанной системы оценивания. Определяется удельный вес частных потенциалов в сводной оценке потенциала предприятия к внедрению инноваций.

Ключевые слова: финансирование инновационной деятельности, источники финансирования инновационной деятельности, потенциал предприятия к внедрению инноваций, инвестиции.

Igor Hrudzevych,
PhD in Economics, Associate Professor,
Eastern European National University of Lesia Ukrainka,
Department of Finance and Credit,
Lutsk city; e-mail: grudzevych_teo@ukr.net

Hrudzevych Julia,
PhD in Economics,
East European National University of Lesia Ukrainka,
Department of Finance and Credit,
Lutsk city; e-mail: grudzevychukr@gmail.com

EVALUATION OF THE POTENTIAL OF ENTERPRISES TO THE IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE ACTIVITIES IN THE CONTEXT OF SEARCH FOR EFFECTIVE FUNDING SOURCES

The technique of the analysis of potential of the enterprise to implementation of innovative activity within partial potentials (production, innovative, financial and investment, intellectual and personnel) is developed in the paper. The algorithm for the implementation of evaluation techniques is elaborated and indicators within each potential are selected. Indicators of production capacity will give the opportunity to evaluate the total efficiency of an enterprise, its profitability, efficiency of products, the level of use of production volume. Analysis of these data will give an opportunity to see how confident the company feels as an effective manufacturer of products and whether it has unused reserves that can be used in the work. Indicators of financial and investment potential will show the stability and presence of financial opportunities for financing and innovation, because the implementation of innovations at the enterprise with unsatisfactory financial and economic indicators are unreasonably risky, not to mention the lack of resources for this. Indicators of intellectual and personnel potential will give an idea of the number and level of qualification of personnel, the level of education of employees and the presence of people with a scientific degree among them. The indicators of the innovative potential will give reason to conclude, how innovative a company is; what is the share of innovative products in total sales; what are the amounts of financing of innovative projects. Information on the firm's innovation activities (or lack thereof) will be an important source of decision-making on the implementation of an innovation.

The expediency of use of the specified system of evaluation is justified. The share of partial potentials in the consolidated evaluation of the enterprise potential for innovation is determined. Systematization of sources of financing of innovative activity is carried out and recommendations on effective use of own and attracted financial resources taking into account the level of potential of the enterprise to introduction of innovations are developed.

Key words: financing of innovative activity, sources of financing of innovative activity, potential of the enterprise to implementation of innovations, investments.

Постановка проблеми. Динаміка інноваційних процесів у державі свідчить про перспективи подальшого розвитку економіки в цілому. Тому аналіз показників інноваційної діяльності дає уявлення не лише про стан справ у цій сфері, а й про рівень підприємницької активності як такої. Рішення щодо доцільності впровадження інноваційної діяльності на підприємстві повинно ґрунтуватися на докладному аналізі ресурсних можливостей і передумов для цього. У зв'язку з цим постає важливе питання розроблення й вибору системи показників для оцінювання потенціалу для розвитку інноваційної діяльності підприємства.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Питання методики оцінювання потенціалу підприємств у своїх роботах тією чи іншою мірою досліджували такі вчені, як М. Ф. Власова [1], П. Г. Перерва [6], Є. О. Пузікова [7] та ін. Значний інтерес становлять розробки з оцінювання показників виробничо-господарської діяльності підприємств О. Є. Кузьміна [2, 3, 4, 5, с. 145–168], зокрема методологічні підходи вченого до оцінювання інноваційності технологічних процесів машинобудівних підприємств. У подальшому ці показники можуть бути використані для дослідження доцільності впровадження інновацій. М. Власова розуміє потенціал як сукупність передумов й умов становлення інноваційної діяльності, який уключає такі елементи: ресурси (фінансові, трудові, інформаційні, матеріальні, основні фонди), організаційні, методичні, соціально-психологічні, економічні. Науковець також пропонує схему аналізу потенціалу підприємства до впровадження такої специфічної форми інноваційної діяльності, як інтрапренерство [1, с. 98–107].

Попри вагомій напрацюванні вчених, існує потреба в детальному дослідженні взаємозалежності потенціалу підприємства до виконання інноваційної діяльності та вибору ефективних джерел фінансування.

Мета та завдання статті – розробити систему оцінки потенціалу підприємства до впровадження інноваційної діяльності й рекомендації щодо пошуку джерел її фінансування.

Виклад основного матеріалу. Першочерговим завданням цього дослідження є намагання систематизувати перелік джерел фінансування інноваційної діяльності підприємства. На нашу думку, потрібно дотримуватися класичних підходів, які поділяють усі джерела фінансування на власні та залучені. До власних ми віднесемо позитивний результат діяльності підприємства, тобто прибуток або його частину. На нашу думку, використання прибутку для впровадження інновацій забезпечить прибуткову діяльність у майбутньому, а також за рахунок диверсифікації переліку кінцевих продуктів мінімізує ринкові ризики. Традиційним джерелом фінансування інноваційної діяльності є додаткові внески засновників підприємства, які першочергово зацікавлені в розширенні бізнесу та продовженні ефективної діяльності підприємства. Інший напрям – використання коштів амортизаційного фонду.

Також статутом підприємства може бути передбачено відрахування частини прибутку в резервний фонд, кошти якого використовуються, у тому числі й на впровадження інновацій. Іншим джерелом фінансування може бути дохід від продажу та оренди майна підприємства, яке не використовується в основній діяльності.

Джерела залучених коштів підприємства, на нашу думку, слід поділити на дві групи. Перша – залучені ресурси, що збільшують зобов'язання підприємства. До них належать кредити, отримані за рахунок коштів комерційних банків та державного бюджету, кошти від додаткової емісії цінних паперів і зобов'язання, які виникають у випадку залучення до реалізації інноваційного проекту вітчизняних та іноземних інвесторів. Друга група – залучені ресурси, що не збільшують зобов'язання підприємства, а саме кошти державного й місцевих бюджетів, виділені в межах програм стимулювання інноваційної діяльності, кошти позабюджетних і приватних фондів, а також благодійні внески.

Проте на ефективність та достатність ресурсів для фінансування інноваційної діяльності підприємств впливає готовність підприємства до впровадження інновацій. Тому, на нашу думку, слід розробити систему показників оцінювання потенціалу підприємства до впровадження інновацій. Результатом цього дослідження буде визначення рівня потенціалу (високого, середнього, низького). За умови отримання показників високого рівня вважаємо достатнім використання власних ресурсів підприємства. При середньому та низькому рівнях потенціалу слід частково залучати зовнішні джерела фінансування.

Рішення про доцільність впровадження кожної окремої інновації ґрунтується на оцінюванні впливу низки зовнішніх і внутрішніх факторів, а також характеру інноваційної стратегії підприємства. Оцінювати доцільність впровадження інновацій пропонуємо через анкетування керівників підприємств у розрізі трьох основних блоків запитань: інноваційна стратегія підприємства, готовність до впровадження інновацій, зовнішні фактори діяльності.

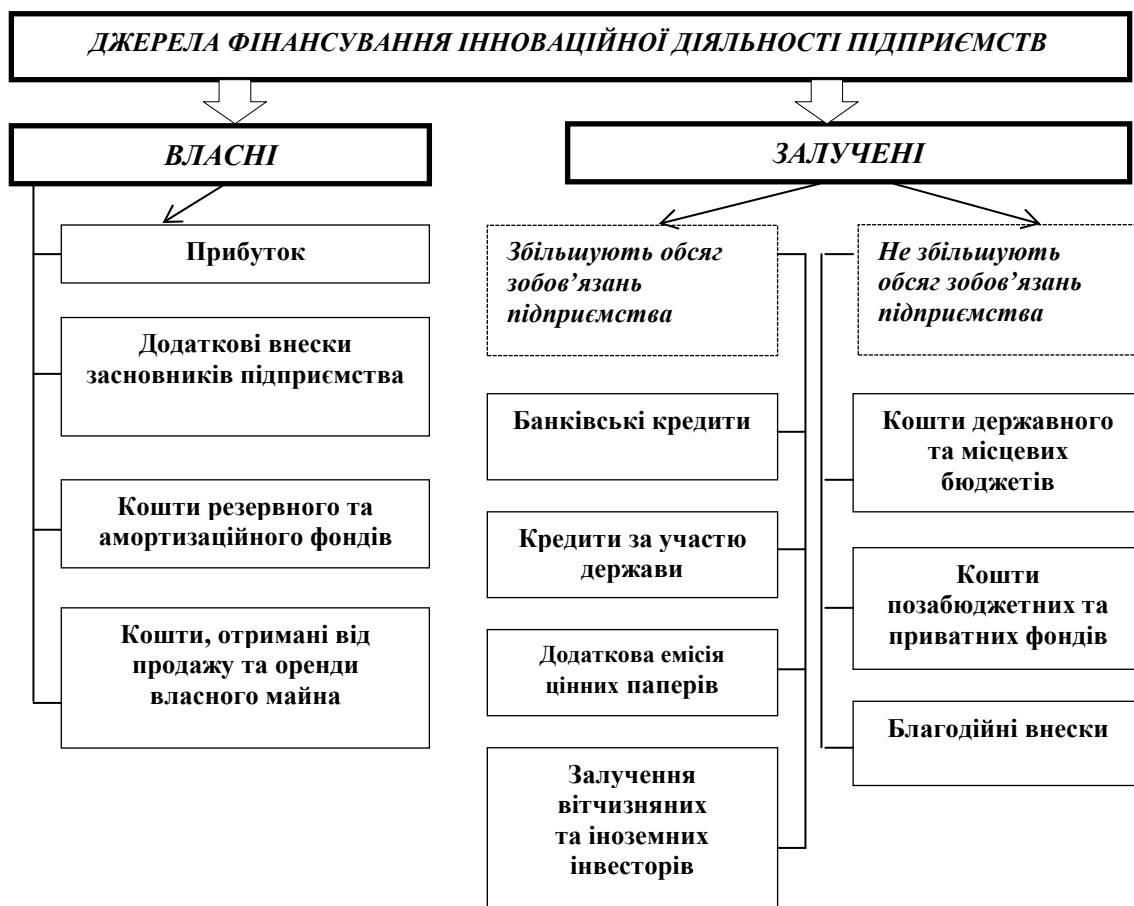

Рис. 1. Систематизація основних джерел фінансування інноваційної діяльності підприємства.

Примітка. Сформовано автором на основі опрацьованих джерел.

Далі конкретизуємо зміст факторів, які мають стати головними для керівництва підприємства під час прийняття рішення про впровадження внутрішнього підприємництва для виконання своєї інноваційної діяльності. Розподілимо їх на три умовні групи:

1. *Взаємоузгодженість інноваційної стратегії зі стратегією розвитку підприємства* (залежно від того, яку саме стратегію щодо інноваційної діяльності вибрало підприємство, таку форму її впровадження й треба обирати).

2. *Організаційно-технічні фактори* (відображають внутрішню готовність до впровадження інновацій, схильність керівництва підприємства до вибору тієї чи іншої моделі впровадження інновацій, гнучкість організаційної структури, злагодженість взаємодії різних підрозділів підприємства, практику фінансування інноваційної діяльності підприємства тощо).

3. *Фактори зовнішнього середовища* (загальний рівень інноваційної активності в галузі, конкуренція та розподіл вітчизняного й іноземного ринків збуту, наявність державних та комерційних інституцій із розроблення інновацій, державна підтримка інноваційної діяльності).

На підставі отриманого позитивного рішення про впровадження інновацій треба з'ясувати, чи володіє підприємство достатнім потенціалом для досягнення результату, а також те, наскільки воно забезпечене для цього в ресурсному й організаційному плані. На наш погляд, методика аналізу основних показників потенціалу для виконання інноваційної діяльності повинна передбачати певний алгоритм дій (рис. 2).

Для отримання позитивного результату підприємство повинно володіти достатнім потенціалом у різних напрямках своєї діяльності: фінансах, матеріальному забезпеченні, кадровій політиці та ін. Задля оцінювання такого потенціалу ми запропонували окрему методику, яка передбачає вибір найважливіших для інноваційної діяльності груп часткових потенціалів, добір конкретних показників у

межах кожної групи, їх обчислення та зведення результатів. Фактичні значення цих показників є у фінансовій і внутрішній звітності кожного підприємства, а аналізувати їх пропонуємо за останні три роки діяльності – для отримання не лише самих значень, а й дослідження динаміки їх зміни та напрямів.

Потенціал підприємства повинен характеризувати всі компоненти, які важливі для його впровадження [8, 9, 10]. У вітчизняній літературі термін *потенціал* визначає наявні можливості, потужності та сили, які можуть бути використані для чогось. Тому ми виділили низку часткових потенціалів у межах загального, що потрібно дослідити й обчислити в процесі аналізу, а саме виробничий, фінансово-інвестиційний, інтелектуально-кадровий, інноваційний.

Відповідно, кожен частковий потенціал – це група даних, оцінити які потрібно для того, щоб отримати повний, об'єктивний та універсальний аналіз потенціалу підприємства для впровадження інноваційної діяльності:

1. *Показники виробничого потенціалу*, які уможливають оцінку загальної ефективності роботи підприємства, його прибутковості, рентабельності продукції, рівня використання виробничої потужності. Аналіз цих даних дасть змогу побачити, наскільки впевнено відчуває себе підприємство як ефективний виробник продукції та чи має воно невикористані резерви, які можна використати в роботі [11]. До головних показників виробничо-економічного потенціалу, на наше переконання, потрібно віднести такі, як прибутковість операційної діяльності, частка виробничих активів, коефіцієнт амортизації, коефіцієнт рентабельності діяльності, коефіцієнт завантаження обладнання.

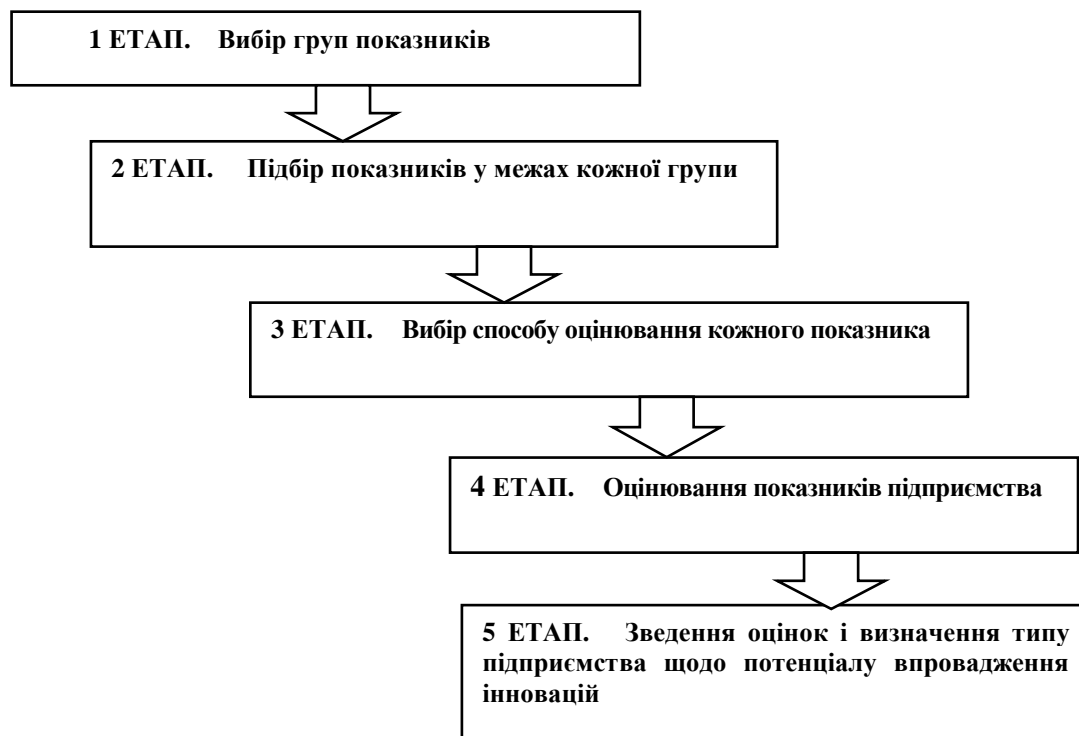

Рис. 2. Послідовність реалізації методики оцінювання потенціалу підприємства до впровадження інновацій
Примітка. Сформовано автором на основі опрацьованих джерел.

2. *Показники фінансово-інвестиційного потенціалу* засвідчать стійкість і наявність фінансових можливостей для фінансування й інновацій. Упровадження інновацій на підприємстві з незадовільними фінансово-економічними показниками є не виправдано ризиковим, не кажучи про відсутність ресурсів для цього. До показників фінансово-інвестиційного потенціалу віднесемо коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт позикових коштів, коефіцієнт фінансової залежності, рентабельність власного капіталу, коефіцієнт платоспроможності.

3. Показники інтелектуально-кадрового потенціалу дадуть уявлення про чисельність і рівень кваліфікації персоналу, рівень освіти працівників та наявність серед них людей із науковим ступенем. Доцільно також зібрати дані про змінність роботи, провести аналіз робочого часу й виявити резерви використання робочого часу, витраченого на впровадження інновацій. До складу показників цієї групи, інтелектуально-кадрового потенціалу ми включили частку науково-технічного персоналу, частку персоналу, задіяного в інноваціях, кількість працівників із науковим ступенем, середньомісячну заробітну плату, коефіцієнт плинності кадрів

4. Показники інноваційного потенціалу дадуть підстави зробити висновок, наскільки інноваційно активне підприємство; яка частка інноваційної продукції в загальному обсязі збуту; які розміри фінансування інноваційних проектів. У подальшому інформація про інноваційну діяльність фірми (або ж її відсутність) стане одним із важливих джерел прийняття рішення про впровадження тієї чи іншої інновації. До четвертої групи віднесемо такі показники, як коефіцієнт інноваційних витрат, частка виробленої інноваційної продукції, частка реалізованої інноваційної продукції, частка експорту виробленої інноваційної продукції, частка самостійно розробленої інноваційної продукції

Ці групи даних є основою для прийняття зваженого рішення про впровадження інновацій на підприємстві, виявлення проблемних моментів у цьому процесі й у подальшому застосування тих чи інших управлінських рішень для їх усунення.

Наступне важливе завдання – добір конкретних показників у межах кожної групи, які б найкраще описали готовність підприємства впроваджувати інновації на засадах внутрішнього підприємництва. Після вибору кожного конкретного показника потрібно вибрати найприйнятніший метод його оцінювання.

Після отримання конкретних результатів за кожним показником потрібно визначити спосіб їх зведення та групування для надання підсумкової оцінки отриманим значенням. Серед багатьох наявних методів зведення ми обрали бальний спосіб оцінювання, оскільки він дасть змогу звести до спільного знаменника значення коефіцієнтів, відображених різними вимірниками. При цьому для кожного показника встановлюється нормативне значення, яке може бути середньою нормою для галузі (наприклад середня норма рентабельності) або ж прийнятним мінімальним показником для підприємств. Що ж до показників, оцінювання яких проводитиметься згідно з анкетуванням управлінського персоналу, передбачено три варіанти відповіді, що характеризуватимуть три ступені готовності або ж відповідності підприємства до впровадження інновацій. Отже, можна зробити висновок не лише про загальний потенціал підприємства до впровадження інновацій, а й про «слабкі» місця за кожною окремою групою та показником у межах групи. Інформація стане корисною не лише з наукового, а й із практичного, управлінського погляду для менеджменту підприємства й відповідальних за напрям інновацій. Після проставлення балів кожному показникові можна перейти до зведеної оцінки потенціалу підприємства до впровадження внутрішнього підприємництва (рис. 3).

Для максимально точного врахування впливу окремих складників потенціалу на загальний рівень потенціалу ми визначили вагові коефіцієнти кожного компонента за допомогою методу експертних оцінок. Відповідно, формула оцінювання потенціалу підприємства до впровадження інновацій матиме такий вигляд:

$$ЗПІ = \sum_{j=1}^n ЧП_j \times ВК_j, \quad (1)$$

де $ЗПІ$ – загальний потенціал підприємства до впровадження інновацій;

$ЧП_j$ – значення часткового потенціалу згідно з бальним оцінюванням;

$ВК_j$ – ваговий коефіцієнт кожного відповідного потенціалу.

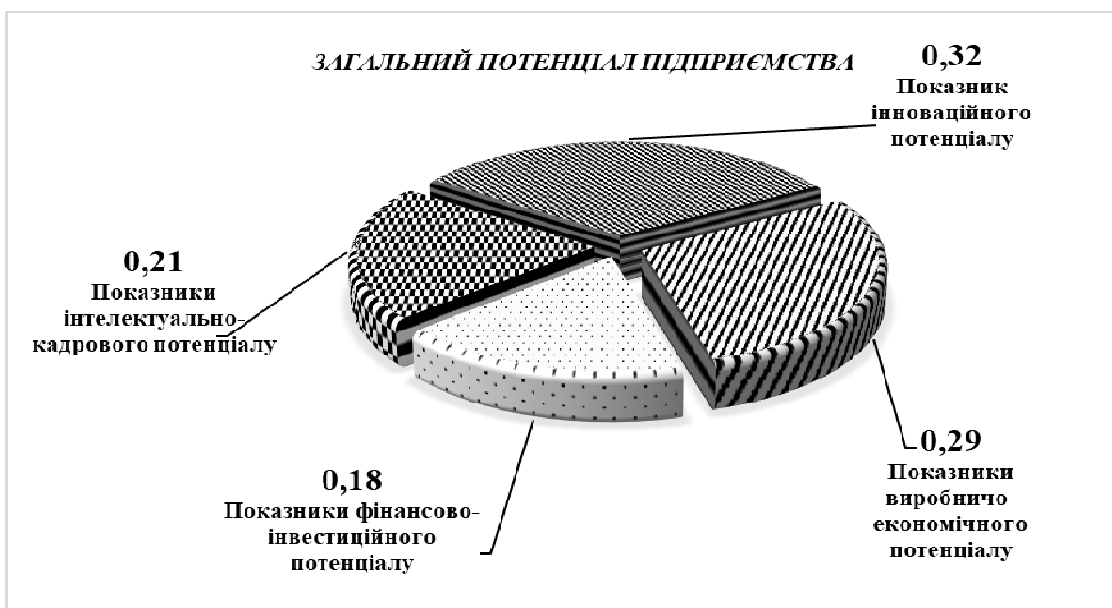

Рис. 3. Питома вага часткових потенціалів у зведеній оцінці потенціалу підприємства до впровадження інновацій
Примітка. Сформовано автором на основі [11, с. 125].

Висновки. Пришвидження темпів розвитку інноваційної діяльності підприємств є питанням не лише можливості їх ефективного функціонування та конкурентоспроможності, а й існування в майбутньому в контексті підписаної Угоди про асоціацію з ЄС та потребою гармонізації стандартів виробництва і якості продукції. Саме тому в цьому дослідженні обґрунтовано потребу розроблення методики оцінювання потенціалу до впровадження інтрапренерства на підприємствах для отримання обґрунтованого висновку щодо використання власних і залучених фінансових ресурсів.

У подальшому вважаємо за доцільне розробити окремі стратегії для підприємств із різним рівнем потенціалу до впровадження інновацій та залежно від того, які групи показників потребують оптимізації чи пошуку альтернативних варіантів вирішення.

Джерела та література

1. Власова М. Ф., Козлов В. В., Платонов А. М. Система інтрапренерства в сфері будівництва: монографія. Екатеринбург: УрФУ, 2014. 144 с.
2. Кузьмін О. Є., Жежуха В. Й. Методологічні підходи до оцінювання інноваційності технологічних процесів машинобудівних підприємств. *Економіка та держава*. 2009. № 6. С. 24–29.
3. Кузьмін О. Є., Петришин Н. Я. Оцінювання економічної ефективності досягнення стратегій машинобудівних підприємств. *Фінанси України*. 2008. № 9. С. 103–110.
4. Діагностика та розвиток інноваційної складової технологічних процесів: економічні важелі та полівекторний: [монографія]/О. Є. Кузьмін, А. М. Дідик, О. Г. Мельник, В. Й. Жежуха. Львів: Галиц. вид. спілка, 2014. 278 с.
5. Інноваційні системи економічної діагностики підприємств на засадах індикаторів. Теоретико-методологічні та методичні засади: монографія/за ред. О. Є. Кузьміна. Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2009. 212 с.
6. Організація та управління інноваційною діяльністю: підручник/за ред. проф. П. Г. Перерви, проф. С. А. Меховича, проф. М. І. Погорелова. Харків: НТУ «ХП», 2008. 1025 с.
7. Пузикова Е. А. Организационный механизм управления интрапренерской деятельностью на промышленных предприятиях. *Российский экономический интернет-журнал*. URL: <http://bit.ly/2hgrc0Z>
8. Грудзевич Ю. І. Характеристика сучасного стану розвитку інноваційної діяльності машинобудівних підприємств України. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2016. № 1. С. 45–52.
9. Грудзевич Ю. І., Ліпич Л. Г. Методика аналізу інноваційної діяльності та оцінка доцільності впровадження інтрапренерства на машинобудівних підприємствах. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. Львів, 2017. № 17. С. 9–14.

10. Ільїна К. Аналіз фінансового потенціалу зростання інноваційного підприємства. *Формування ринкової економіки в Україні*: зб. наук. праць/[редкол.: С. М. Панчишин та ін.]. Львів, 2010. Вип. 21: Фінансово-економічні перспективи розвитку України в умовах глобалізації. С. 216–221.
11. Мартюшева Л., Калишенко В. Інноваційний потенціал підприємства як об'єкт економічного дослідження. *Фінанси України*. 2002. № 10. С. 61–66.

References

1. Vlasova M. F. (2014). Systema yntaprenerstva v sfere stroytelstva [The system of intrapreneurship in the field of construction]. Ekaterynburh: UFU [in Russian].
2. Kuzmin O. Ye (2009). Metodolohichni pidkhody do otsiniuvannya innovatsiinosti tekhnolohichnykh protsesiv mashynobudivnykh pidpriemstv [Methodological approaches to the assessment of innovation processes of mechanical engineering enterprises] [in Ukrainian].
3. Kuzmin O. Ye (2008). Otsiniuvannya ekonomichnoi efektyvnosti dosiahnennia strategii mashynobudivnykh pidpriemstv [Evaluation of economic efficiency of achievement of strategies of mechanical engineering enterprises] [in Ukrainian].
4. Kuzmin O. Ye., Didyk A. M., Melnyk O. H., Zhezhukha V. Y. (2014). Diahnostyka ta rozvytok innovatsiinoi skladovoi tekhnolohichnykh protsesiv: ekonomichni vazheli ta polivekturnyi aspekt [Diagnostics and development of innovative component of technological processes: economic levers and polyvector aspect]. Lviv: Galician Publishing Union [in Ukrainian].
5. Kuzmin O. Ye. (2009). Innovatsiini systemy ekonomichnoi diahnostyky pidpriemstv na zasadakh indykatoriv. Teoretyko-metodolohichni ta metodychni zasady [Innovative systems of economic diagnostics of enterprises based on indicators. Theoretical, methodological and methodical bases]. Lviv: NULP [in Ukrainian].
6. Perervy P. H., Mekhovycha S. A., Pohorielova M. I (Eds.), (2008). Orhanizatsiia ta upravlinnia innovatsiinoiu diialnistiu [Organization and management of innovations]. Charkiv: NTU [in Ukrainian].
7. Puzykova E. A. Orhanyzatsyonnyi mekhanyzm upravleniya yntaprenerskoi deiatelnosti na promyshlennykh predpriyatiyakh [Organizational mechanism of management of intrapreneurship activity at industrial enterprises] Russian economic online magazine. – Retrieved from : <http://bit.ly/2hrpc0Z>
8. Hrudzevych Yu. I. (2016). Kharakterystyka suchasnoho stanu rozvytku innovatsiinoi diialnosti mashynobudivnykh pidpriemstv Ukrainy [Characteristics of the current state of development of innovative activity of mechanical engineering enterprises of Ukraine]. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Economic journal of Lesya Ukrainka Eastern European national University named, [in Ukrainian].
9. Hrudzevych Yu. I. (2017). Metodyka analizu innovatsiinoi diialnosti ta otsinka dotsilnosti vprovadzhennia intraprenerstva na mashynobudivnykh pidpriemstvakh [The methodology of analysis of innovative activity and evaluation of the feasibility of the implementation of intrapreneurship at mechanical engineering enterprises] Lviv: Scientific notes of Lviv University of business and law [in Ukrainian].
10. Іліна К. (2010). Аналіз фінансового потенціалу зростання інноваційного підприємства [Analysis of financial potential of innovative enterprise growth] Lviv: Financial and economic prospects of development of Ukraine in the context of globalization [in Ukrainian].
11. Martiushcheva L. (2002). Innovatsiinyi potentsial pidpriemstva yak ob'iekt ekonomichnoho doslidzhennia [Innovative potential of the enterprise as an object of economic research] [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 10.11.2018 р.

УДК 339.152

Лялюк Алла,
кандидат економічних наук,
кафедра економіки, безпеки та інноваційної діяльності підприємства,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки;
м. Луцьк, e-mail: allalyalyuk@gmail.com
<https://doi.org/10.29038/2411-4014-2018-04-70-78>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО МАРКЕТИНГУ ВИЩИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

Мета статті – дослідити особливості стратегічного управління вищими навчальними закладами та запропонувати власне бачення застосування стратегічного маркетингу в ньому. Методологічною основою дослідження стали